

Programbeskrivelse

7.1 Sammenhæng og genbrug med rammearkitekturen

1 Formål og baggrund

Programmet *Sammenhæng og genbrug med rammearkitekturen* udgør en del af den fælleskommunale digitaliseringshandleplan. Formålet med programmet er at skabe betingelserne for, at den enkelte kommune kan øge sit genbrug af it-løsninger; i større grad kan dele data og sager på tværs og at opnå handlefrihed til at kunne sammensætte sine it-løsninger, så de bedst muligt hjælper med at løse kerneopgaverne.

Baggrunden er, at den typiske kommune har 300 eller flere it-løsninger. I enkelte kommuner er tallet over 1000. It-løsningerne hjælper hver især med at løse konkrete opgaver på de kommunale serviceområder. Mangfoldigheden og sammensætningen af it-løsningerne har imidlertid også skabt en række udfordringer for kommunerne:

- Mange it-løsninger kan det samme, men der er anskaffet flere af dem. Det kan være, at en it-løsning helt eller delvist kan erstatte de andre og kommunen sparer penge.
- Fordi de forskellige it-løsninger er købt ind til særlige formål og særlige fagområder, er de ikke af sig selv gode til at dele data og sager på tværs af organisationen. Behovet for at koordinere indsatser ift. virksomheder og borgere støder på it-barrierer.
- Endelig er mange af de større fagsystemer konstrueret, så det er svært/dyrt at få data ud af dem og genbruge dem på tværs, eller det er svært/dyrt at udskifte elementer i løsningerne, som andre laver bedre. Fx at udskifte en selvbetjeningsløsning, der er skabt til det specifikke fagsystem.

Rammearkitekturen gør dette ved at etablere der et fælles *fundament* for digitalisering ved at aftale standarder, fælles mål og principper og realisere og anvende konkrete fælles og individuelle løsninger.

I strategiperioden 2011-2015 skabte kommunerne rammearkitekturens fundament (visionen, strategien, arkitekturmålene, arkitekturprincipperne og en governancemodel for anvendelsen af dem). Med det fundament har:

- Kommunerne, via KOMBIT, fået skabt konkurrence på de tidligere monopolløsninger, og fået priserne ned
- Kommunerne, via KOMBIT, kunne kravsætte ønsker til de tidligere monopolløsninger. Kommunerne er populært sagt blevet ejere, frem for lejere, af disse it-løsninger
- Kommunerne demonstreret et troværdigt og omkostnings-effektivt alternativ til flere centrale systemer eller centrale organiseringer

I perioden frem mod 2020 skal rammearkitekturen *implementeres* i kommunerne og understøtte kommunernes arbejde med at genbruge it-løsninger og skabe bedre sammenhæng på tværs for dele af det øvrige it-landskab. Der er fortsat mange monopollignende fagsystemer, der er lukkede om de data de anvender, og som bruger deres egne "standarder". Det gør det svært at drive fagområderne effektivt. Svært at omstille dem til ny lovgivning eller nye politiske ønsker. Når fagsystemerne ikke bygger på aftalte standarder, og ikke giver åben adgang til data, skal sagsbehandlerne og borgerne bruge tid på at flytte data manuelt frem og tilbage mellem systemer og blanketter. Og man må mødes for at oversætte, hvad der menes med en oplysning, som er beskrevet i it-system 1 ud fra andre faglige termer end dem man bruger i it-system 2. Det gør det mere end vanskeligt at integrere løsninger på tværs på en systematisk måde. Fokus skal derfor i høj grad være på den *kommunale realisering af rammearkitekturen* og de *gevinster* den skaber.

Borgere og virksomheders kontakt og forløb med det offentlige går ofte på tværs af sektorer og myndighedsskel. Vi skal samtidig holde fokus på det tværs- og fællesoffentlige. Mange forløb med virksomheder og borgere sker i samarbejde med staten og regionerne og private aktører. Vi skal arbejde for, at de initiativer der tages respekterer kommunernes rammearkitektur og i stigende grad bygger på den. Det har vi fx set med det fællesoffentlige grunddataprogram.

1.1 Gevinster

Effektmålet for det fælleskommunale program er, at rammearkitekturen:

Maj 2016

1. *Fremmer og åbner konkurrencen på kommunernes it-marked*, ud over det der er sket og er på vej i forbindelse med monopolbruddet. Der skal være flere leverandører, der kommer med innovative løsninger på forretningsbehov i kommunerne, og hvor løsningerne kan integreres med eksisterende løsninger. IT-løsningerne skal fremme den samlede effektivitet.

2. *Skaber bedre betingelser for datadeling og dermed også sammenhæng i sagsbehandlingen på tværs af faglige områder og i effektive selvbetjeningsløsninger* Den realiserede rammearkitektur vil gøre det enklere at dele sager, dokumenter og data på tværs, fordi det bliver enklere for kommuner og leverandører at forstå og anvende de principper, standarder og byggeblokke, som rammearkitekturen består af.

3. *Skaber værdi for de kommunale kerneopgaver – f.eks. skole, social, beskæftigelse og sundhed*
En række indsatser i den fælleskommunale digitaliseringsstrategi har fokus på de kommunale kerneopgaver. Rammearkitekturen kan fremme fokus på kerneopgaverne, ved at fremme understøttelse af værdiskabende processer, fælles sprog og deling af information.

1.2 Resultatmål

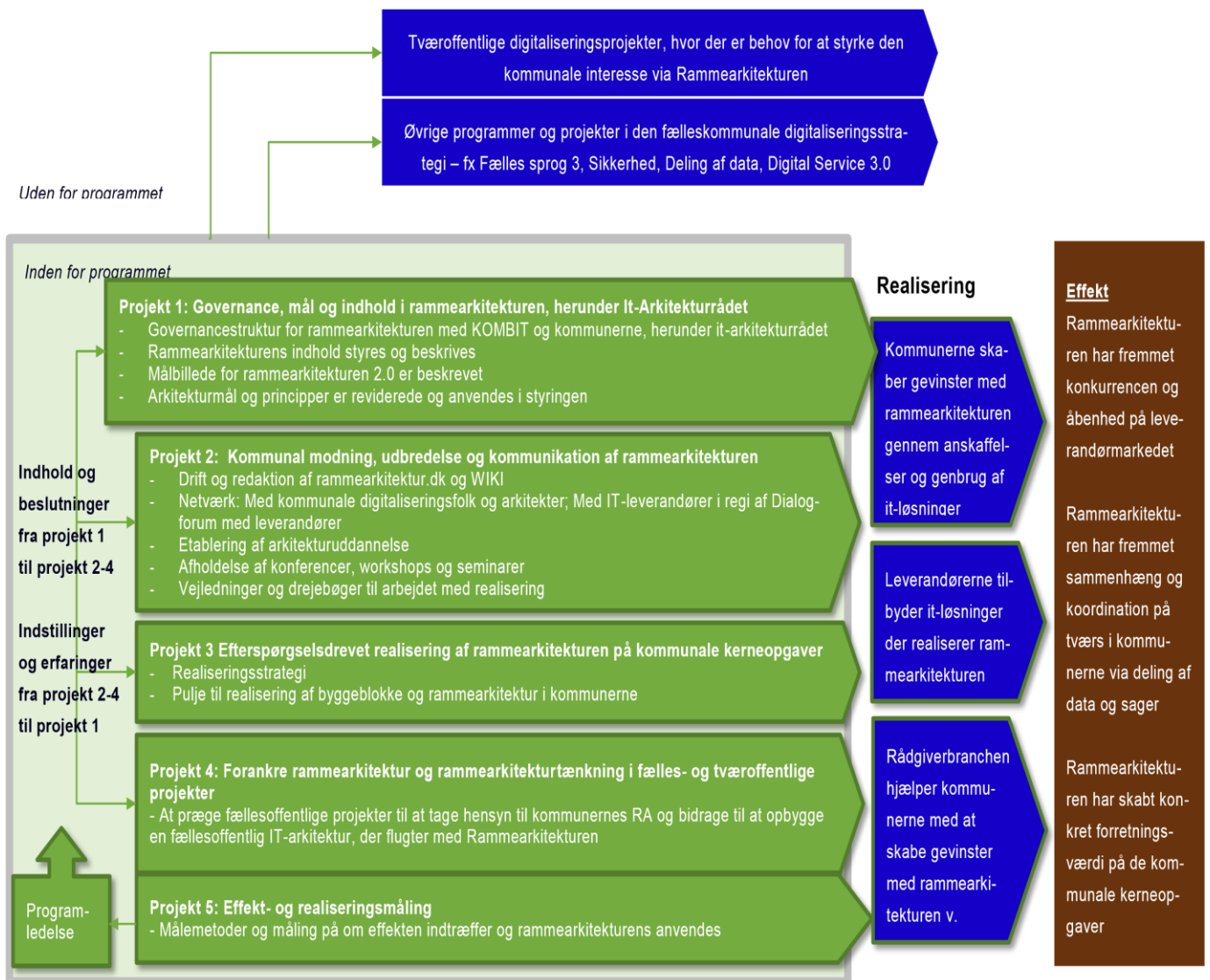
Resultatmål

- At etablere og vedligeholde en altid opdateret information om, *hvad rammearkitektur er*, så kommunerne, it-leverandørerne og andre aktører kan anvende den og skabe gevinster med den.
- At etablere en *sammenhængende og fælleskommunal beslutningsstruktur og styring* af rammearkitekturen, så nye byggeblokke, principper, mønstre og rammearkitekturmetoder kan godkendes og indsluses. Det er forudsætningen for punkt A.
- At *formidle, kommunikere og rådgive* om, hvordan man succesfuldt anvender rammearkitekturen til at opnå sammenhænge og genbrug. Målgruppen er kommuner, leverandører og konsulentbranchen, så de oplever, at de forstår og kan anvende rammearkitektur. Det omfatter forskellige netværksdannelser, seminarer, konferencer, uddannelse, vejledninger m.v.
- At anvende og udvikle rammearkitekturen i konkrete fælleskommunale projekter på de store *velfærdsområder og iff. selvbetjening*, på en måde, der skaber værdi for de enkelte fagområder, såvel som for sammenhæng mellem velfærdsområderne
- At anvende rammearkitekturen og udvikle den i *fælleskommunale og -offentlige projekter fælleskommunalt (KOMBIT) og tværkommunalt*, og at anvende rammearkitekturen konkret i *fælleskommunale initiativer*.
- At etablere en *metode* til måling af rammearkitekturens anvendelse og de gevinster den skaber, som både skaber værdi fælleskommunalt og enkeltkommunalt.

2 Indhold i program

Maj 2016

Programmets overordnede design ser ud som følger:

Programmet består på opstartstidspunktet af 5 definerede projekter, der tilsammen indfrier effektmålene beskrevet under afsnit 1.2. De ledes samlet i et program.

De fem projekter er:

1. Governance, mål og indhold for rammearkitekturen, herunder It-arkitekturrådet
2. Kommunal modning, udbredelse og kommunikation af rammearkitekturen.

3. Efterspørgselsdrevet forretningsværdi af rammearkitekturen på velfærdsområderne
4. Forankring af rammearkitekturen i tvær- og fællesoffentligt arkitektursamarbejde
5. Effekt- og realiseringsmåling

Maj 2016

De fem projekter har forskellige tidshorisonter og beskrives nedenfor. I løbet af strategiperioden forventer KL, at der opstår behov for tilpasninger og evt. opstart af nye projekter under programmet, betinget af kommunernes politiske og økonomiske dagsorden.

2.1 Projekt 1 - Governance, mål og indhold i rammearkitekturen, herunder It-Arkitekturrådet

Rammearkitekturen kan ikke anvendes, hvis der er tvivl om hvad den består af; hvordan den skal forstås, anvendes, udvikles m.v. Dette spor sørger for at der er og drives en tidsvarende beslutningsstruktur med kommuner, KOMBIT, KL og i nogle tilfælde statslige og regionale aktører om rammearkitekturen. Kommunernes it-Arkitekturråd har en væsentlig rolle i dette projekt.

Resultatmål med projektet:

- Den gældende governancestruktur for rammearkitekturen er altid opdateret til en ny situation med flere kommunale opgaveområder og stærkere fokus på realisering og implementering i kommunerne og hos leverandørerne.
- Indholdet i rammearkitekturen bestilles, udvikles og besluttet løbende i henhold til governancestrukturen og er altid tidsvarende ift. de behov kommunerne og leverandørerne stiller
- Arkitekturmål og – principper er reviderede og anvendes aktivt i styringen

2.2 Projekt 2 - Kommunal modning, udbredelse og kommunikation af rammearkitekturen

I perioden 2016-2020 er fokus på kommunernes realisering, anvendelse og gevinstrealisering med rammearkitekturen. Der er derfor forstærket behov for at kommunikere om rammearkitekturen ved at formidle resultater, metoder, procesvejledninger og analyser til kommuner og deres leverandører.

Maj 2016

Målgruppen er kommuner, leverandører og konsulenthuse, der skal opleve, at de forstår og kan anvende rammearkitekturen. Det omfatter netværksdannelser, seminarer, konferencer, uddannelse, vejledninger mv. Særlig fokus vil være på

kommunernes anskaffelser hhv. genbrug af IT-løsninger. Beslutninger om it-løsninger der omdrejningspunktet for den gradvise realisering af og gevinstskabelse med rammearkitekturen.

Resultater:

- Rammearkitektur.dk
Sitet er brugertestet og drives således at leverandører, beslutningstagere, digitaliseringskonsulenter, KL og KOMBIT altid kan finde nødvendig information om rammearkitekturen.
Det er et site der er tilpasset den enkelte aktørs forudsætninger.
- Regionale netværk med kommunale arkitekter og digitaliseringskonsulenter.
Netværket skal støtte kommunerne og sikre en effektiv kommunikation mellem KL's og KOMBIT's it-arkitekter og kommunernes itarkitekter.
- Uddannelse, vejledninger, drejebøger og procesguides. Der sikres løbende fælles kompetenceinitiativer, der understøtter kommunernes evne til at anvende rammearkitekturen. Det suppleres i fornøden omfang og efter dialog med kommunerne med vejledninger, drejebøger, procesguides, kravbanker m.v. der gør kommunerne i stand til at skabe gevinster med rammearkitekturen ifm beslutninger om anskaffelser og genbrug.
- Tæt dialog og samarbejde med leverandører, konsulenthuse og interesseorganisationer gennem netværk, seminarer, konferencer mv. Leverandører, konsulenthuse og kommunale interesseorganisationer er tæt på kommunerne og kan derfor fungere som sparringspartner i forhold til realisering og ibrugtagning af Rammearkitektur i kommunerne.

2.3 Projekt 3 - Efterspørgselsdrevet forretningsværdi af rammearkitekturen på de kommunale kerneopgaver

Projektets mål er at bringe rammearkitekturen i anvendelse på de kommunale kerneområder og understøtte de strategier kommunerne og KL har lagt for udvikling af skole, beskæftigelse, social, sundhed, selvbetjening, teknik og miljø. Projektet har særlig fokus på at realisere de forslag, der ligger i de fælleskommunale og –offentlige analyser i konkrete it-løsninger.

Resultater:

- Der udvikles og godkendes en *realiseringsstrategi* for nye rammearkitekturelementer. Den skal give svar på, hvordan samarbejdet mellem kommuner, KOMBIT og KL bedst udvikler og etablere nye rammearkitekturløsninger.
- Der er etableret og drives en *pulje* på 2 mio. kroner til at hjælpe kommunerne med at realisere byggeblokke og løsninger vha. realiseringsstrategien og byggende oven på de fælleskommunale strategier

Hvordan puljemidlerne administreres herunder hvilke puljekriterier der skal til for at kommunerne kan få del af puljen skal redegøres og håndteres i dette projekt. Arkitekturrådet kunne eksempelvis være det rådgivende og besluttende organ for, at puljen tilføres kommuneprojekter der skaber maksimal forretningsværdi for pengene i henhold til rammearkitekturen

2.4 Projekt 4 - Tvær- og fællesoffentligt arkitektursamarbejde

Fælles- og tværoffentligt er der i dag en lang række forhandlinger mellem staten, regionerne og kommunerne om it- og datadeling, som slår direkte igennem i kommunerne, når aftalerne skal implementeres.

Projektet skal sikre, at KL kan forsvare de kommunale interesser bedst mulig i de fælles- og tværoffentlige samarbejder, ved at understøtte en koordineret tilgang til datadeling og standarder, og ved at arbejde for, at staten og regionerne *kender, anvender og bidrager* til rammearkitekturen i relevant omfang.

Resultater:

- Skabe og vedligeholde oversigt over relevante fællesoffentlige standarder for rammearkitekturen
- Håndhæve arkitekturprincipperne aktivt i kvalitetssikringen af fælles- og tværoffentlige digitaliseringsprojekter
- Uddrage og formidle viden fra implementering af de initiativer der bliver aftalt i ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi.

Maj 2016

2.5 Projekt 5 - Effekt- og realiseringsmåling

Projektet er så at sige kommunernes øjne og ører ind i den verden som programmet forsøger at påvirke. Projektets formål er at dokumentere, at rammearkitekturen faktisk realiseres i kommunernes og i hvilken grad den skaber

de effekter og gevinster programmet sigter på. Det gør det også muligt undervejs at ændre på indsatser i programmet, så effekterne kommer.

Målet er en metode og løsning, der kan anvendes lokalt i den enkelte kommune, eller kommunefællesskab og fælles i styringen af arbejdet med rammearkitektur.

Den konkrete metode er ikke defineret eller aftalt, men der sigtes på metoder, der kan indbygges i kommunerne eksisterende processer og løsninger til styring af it-porteføljen

Resultater:

- Der opbygges og aftales målemetode til at måle grad og fremdrift på datadeling, realisering og ibrugtagning af rammearkitekturen, og gevinstrealisering ved implementering af rammearkitektur systemer i kommunerne
- Målinger gennemføres løbende i de kommende år lokalt og fælles i henhold til metode og aftaler.

3 Tidshorisont

Programmet kører hele strategiperioden 2016-2020 og har følgende overordnede tidshorisont:

Program for rammearkitekturen: Juni 2016-2020

Projekt 1. Governance, mål og indhold for rammearkitekturen, herunder It-Arkitekturrådet: Juni 2016-dec. 2020

Projekt 2. Kommunal modning, udbredelse og kommunikation af rammearkitekturen. Juni 2016-dec. 2020

Projekt 3. Efterspørgselsdrevet forretningsværdi af rammearkitekturen på velfærdsområderne. Juni 2016-dec. 2020

Maj 2016

Projekt 4. Forankring af rammearkitekturen i tvær- og fællesoffentligt arkitektursamarbejde. Juni 2016-dec. 2020

Projekt 5. Effekt- og realiseringsmåling. Juni 2016-dec. 2020

4 Organisering

Kommunernes It-Arkitekturråd som består af kommunale it- og digitaliseringschefer fungerer som overordnet styringsorgan for programmet. Ud fra kvartalsvise progressionsrapporter fra programlederen rådgiver rådet KL og KOMBIT om programmets prioriteringer.

Der nedsættes desuden en programstyregruppe